

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์การวิจัย

1.1 เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

1.2 เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามกลุ่มอายุ

1.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ ในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

2. สมมติฐานการวิจัย

2.1 ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 อยู่ในระบับน้อย

2.2 ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จะมีความแตกต่างกันตามกลุ่มอายุของครู

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากร ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ในปีการศึกษา 2546 จำนวน 3,473 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มประชากร โดยวิธีสุ่มแบบแบ่งง่าย และการสุ่มตัวอย่างแบบกำหนดโควตา (Quota Sampling) โดยจะเลือกหน่วยตัวอย่างจากประชากรที่ได้รับการแบ่งกลุ่มอายุแล้วออกเป็น 3 กลุ่มอายุ คือ ครูกลุ่มอายุ 35 ปีลงมา ครูกลุ่มอายุ 36-49 ปี และครูกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป และทำการสุ่มตัวอย่างและให้ได้ครูกลุ่มตัวอย่างตามกลุ่มอายุเท่าๆกัน คือ กลุ่มอายุละ 120 คน รวม 360 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม มี 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ชั้นปีที่สอนและประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลในการวัดระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ในด้านต่างๆ ดังนี้

1. งานที่ทำในปัจจุบัน
2. เงินเดือน ค่าตอบแทน และสวัสดิการ
3. การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง
4. ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น
5. เพื่อนร่วมงาน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไปในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เป็นคำถามชนิดปลายเปิด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่กรอกแล้วทั้ง 360 ฉบับ มาจัดหมวดหมู่ตามกลุ่มอายุของครูกุ่มตัวอย่าง แล้วตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ โดย โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows และใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป บรรยายคุณลักษณะของครูกุ่มตัวอย่าง ใช้สถิติความถี่(Frequency) ร้อยละ(Percentage)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูกุ่มตัวอย่าง ใช้ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต(mean), ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูกุ่มตัวอย่างระหว่างกลุ่มอายุ (กลุ่มอายุ 35 ปีลงมา กลุ่มอายุ 36-49 ปี กลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว(One-Way Analysis of Variance)และทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ แอล เอส ดี LSD (Least Significant Difference)
4. การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของครูกุ่มตัวอย่าง ใช้การประมวลเนื้อหาและนำมาวิเคราะห์และเรียงลำดับความถี่ในแต่ละประเด็น

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ครูกุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษา 360 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 64.7 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 35.3

ครูกุ่มตัวอย่างในครั้งนี้มี 3 กลุ่มอายุ คือ กลุ่มอายุ 35 ปีลงมา กลุ่มอายุ 36-49 ปี และกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป มีจำนวนครูกุ่มตัวอย่างกลุ่มอายุละ 120 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละของแต่ละกลุ่มอายุ ร้อยละ 33.33 เท่ากัน

วุฒิการศึกษาของครูกุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 89.2 รองลงมาคือจบการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 5.5

ช่วงชั้นที่สอนของครูกุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่สอนในช่วงชั้นที่ 2(ป.4-ป.6) คิดเป็นร้อยละ 38.9 รองลงมาสอนในช่วงชั้นที่ 1(ป.1-ป.3) คิดเป็นร้อยละ 25

5.2 ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และความพึงพอใจรายด้านอยู่ในระดับมาก 1 ด้านคือ ด้านเพื่อนร่วมงาน ส่วนด้านอื่นอีก 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจจากมากไปน้อยคือ ด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ด้านงานที่ทำในปัจจุบัน ด้านการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง และด้านเงินเดือน ค่าตอบแทนและสวัสดิการ

5.3 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ระหว่างกลุ่มอายุ

5.3.1 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ระหว่างกลุ่มอายุ

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนี้

ครูกลุ่มอายุ 35 ปีลงมา มีระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน แตกต่างกับครูกลุ่มอายุ 36-49 ปี กล่าวคือ ครูกลุ่มอายุ 36-49 ปีมีระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากกว่าครูกลุ่มอายุ 35 ปีลงมา

ส่วนครูกลุ่มอายุ 35 ปีลงมาและครูกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป มีระดับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน และครูกลุ่มอายุ 36-49 ปีและครูกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป มีระดับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน เช่นกัน

5.4 ผลการศึกษาวเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไปในการ

ปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

จากการศึกษาวิจัย พบว่า ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ เรียงจำนวนของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ครูเสนอแนะจากมากไปน้อย 5 อันดับแรก คือ ต้องการให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งให้กับตนเองทุกปีการศึกษา งานที่รับผิดชอบมีมากทั้งงานหลักและงานพิเศษเงินเดือน ค่าตอบแทน และสวัสดิการยังไม่เหมาะสมกับค่าครองชีพ

ในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันส่วนเงินเดือน ค่าตอบแทน และสวัสดิการยังไม่เหมาะสมกับเนื้องานที่รับผิดชอบและครูบางคนได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้สอนในรายวิชาที่ไม่ตรงกับวุฒิการศึกษาที่จบมาหรือไม่ตรงกับความเชี่ยวชาญ ความถนัด ส่วนข้อเสนอแนะทั่วไปนั้นครูส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารควรเน้นการบริหารงานให้ผู้ได้บังคับบัญชาทำงานกันเป็นทีม

6. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ในครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่ควรแก่การนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และรายด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ว่าอยู่ในระดับน้อย อาจจะเป็นไปได้ว่าจากการที่รัฐบาลได้มีการปฏิรูปโครงสร้างการบริหารงานในกระทรวงศึกษาธิการใหม่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานด้านการศึกษาทำให้การบริหารงบประมาณ บุคลากร เงินเดือน และสวัสดิการต่างๆที่ครูจะได้รับ มีเพิ่มขึ้น อีกทั้งการประเมินผลงานของครูแต่ละคนเพื่อเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง ในอดีตผู้บังคับบัญชาจะเป็นคนพิจารณาโดยไม่มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาที่แน่นอนและไม่เปิดโอกาสให้ครูทุกคนได้มีโอกาสแสดงผลงานของตนเองให้ผู้บังคับบัญชาทราบ แต่ในปัจจุบันหลักเกณฑ์และมาตรฐานในการประเมินครูเพื่อเป็นหลักในการพิจารณาการเลื่อนขั้นเลื่อนเงินเดือน นั้นใช้การเสนอผลงานทางวิชาการเป็นหลัก ทำให้ครูทุกคนมีโอกาสที่จะได้แสดงผลงานทางวิชาการของตนเองและมีโอกาสได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนเดือนกันทุกคน(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 3.2546:29-32) ด้วยเหตุผลดังกล่าว ข้างต้นทำให้ครูมีกำลังใจที่จะปฏิบัติงานมากกว่าอดีตที่ผ่านมา ดังนั้น ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมและรายด้าน จึงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ว่าอยู่ในระดับน้อย

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ ปิยะนุช สุจิต (2525 : 147) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง

การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการกองหอสมุดแห่งชาติ พบว่าโดยส่วนรวมข้าราชการมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับ อนิรุทธ ทองจันทร์ (2537 : 82-84) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนสามัญในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงาน

ประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนสามัญในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการวิจัยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 ด้านงานที่ทำในปัจจุบัน ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านงานที่ทำในปัจจุบัน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจสูงสุดคือ การมีความสุขกับงานที่กำลังปฏิบัติ อาจเป็นไปได้ว่าการที่ครูมีความสุขกับงานที่กำลังปฏิบัติอยู่นั้น อาจเนื่องมาจากผลของการปฏิรูปโครงสร้างการบริหารในกระทรวงศึกษาธิการใหม่ ทำให้การบริหารงานด้านต่างๆ จากส่วนกลางสู่โรงเรียนรวดเร็วยิ่งขึ้น อีกทั้งจากการที่รัฐบาลได้เพิ่มงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอนต่างๆ ให้กับโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น เช่น คอมพิวเตอร์ ทำให้เกิดความสะดวกในการเรียนการสอน จึงเป็นเหตุให้ครูมีความพึงพอใจมีความสุขอยู่กับงานที่กำลังปฏิบัติ และมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด ส่วนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำสุดคือ โรงเรียนมีห้องสมุดและเอกสารเพื่อการศึกษา ค้นคว้าอย่างเพียงพอ อาจเป็นไปได้ว่าขาดอาคารสถานที่ซึ่งทำให้โรงเรียนส่วนมากไม่มีห้องสมุดเป็นเอกเทศ โรงเรียนไม่เห็นความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนขาดครบครัน และครูผู้รับผิดชอบปฏิบัติหน้าที่พิเศษหลายอย่าง เช่น เจ้าหน้าที่สารบรรณ เจ้าหน้าที่พัสดุและเจ้าหน้าที่การเงิน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 3.2546:34-35) ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจจึงต่ำสุด

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธรรม เดชนครินทร์(2531:บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู อาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ในเขตการศึกษา 2 พบว่าระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของครู อาจารย์วิทยาลัยเทคนิคในเขตการศึกษา 2 อยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ด้านเงินเดือน ค่าตอบแทน และ สวัสดิการ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านเงินเดือน ค่าตอบแทน และสวัสดิการ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจสูงสุดคือ การได้รับเงินเดือนและสวัสดิการตามเวลาที่กำหนด อาจเป็นไปได้ว่าสาเหตุที่ทำให้ครูมีความพึงพอใจสูงสุด ได้รับเงินเดือนและสวัสดิการตามเวลาที่กำหนด นั้นมาจากที่กระทรวงศึกษาธิการได้กระจายอำนาจในการบริหารงานด้านการเงิน ทำให้ครูได้รับเงินเดือน เงินค่าตอบแทนและสวัสดิการต่างๆรวดเร็วขึ้น และตรงตามเวลาที่กำหนดในระเบียบหลักเกณฑ์ของกระทรวงศึกษา

ธการ ส่วนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำสุด คือเงินเดือนเหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน อาจเป็นไปได้ว่า เป็นผลมาจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในประเทศไทยช่วงปี พ.ศ. 2539- พ.ศ.2542 และส่งผลมาถึงปัจจุบัน ที่ทำให้เงินเดือนค่าตอบแทนต่างๆของครูไม่เพียงพอต่อการ ใช้จ่ายในครอบครัว ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจจึงต่ำสุด

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สาโรช ไชยสมบัติ (2534:88-89) ที่ได้ ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจในการทำงานของครู อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัด ร้อยเอ็ด พบว่าในความพึงพอใจในการทำงานปัจจัย ด้านเงินเดือนและผลประโยชน์ตอบแทน ของครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ด้านการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านการเลื่อนขั้นเลื่อน ตำแหน่งโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุดคือ โรงเรียนได้กำหนดแนว ทางในการพัฒนาครู ทำผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนตำแหน่งอย่างเป็นระบบอาจเป็นไปได้ว่า จากการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรฐานใหม่ในการประเมินครูผู้สอน เพื่อพิจารณาการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งให้เป็นแนวทางเดียวกันทุกโรงเรียนทั่วประเทศโดยครูที่จะ ได้รับพิจารณาเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งจะต้องมีผลงานทางวิชาการของ ตนเอง ทำให้ครูทุกคนมี โอกาสได้สร้างผลงานของตนเองโดยการนำเสนอผลงานทางวิชาการ ต่อคณะกรรมการที่มีหน้าที่ ประเมินได้อย่างทั่วถึง ส่วนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำสุด คือ วิธีการ และ หลักเกณฑ์การเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นมีความเหมาะสม อาจเป็นไปได้ว่า ตั้งเกณฑ์ประเมิน ไว้สูง เสียค่าใช้จ่ายมาก และขาดงบประมาณสนับสนุนจากราชการ(สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา กาฬสินธุ์เขต 3.2546:34-39)ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจจึงต่ำสุด

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนิรุท ทองจันทร์ (2537:82-84)ที่ได้ ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนสามัญในสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่าความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานด้านการเลื่อนตำแหน่ง อยู่ในระดับปานกลาง

2.4 ด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น โดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุดคือ ผู้บังคับบัญชาบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์

อาจเป็นไปได้ว่ากระทรวงศึกษาธิการได้ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารในกระทรวงศึกษาธิการใหม่โดยเน้นการกระจายอำนาจในการบริหารงานให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ระดับชั้นต้นจนถึงระดับสูงจะต้องพัฒนาตนเองให้เข้ากับโครงสร้างใหม่โดยการจัดอบรม สัมมนาผู้บริหารโรงเรียน สนับสนุนให้ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น จึงทำให้ผู้บริหารได้รับการพัฒนาตนเองดีขึ้นจึงทำให้ครูมีความพึงพอใจสูงสุด ส่วนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำสุดคือผู้บังคับบัญชาให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานสม่ำเสมออาจเป็นไปได้ว่าผู้บังคับบัญชาชั้นต้นนิเทศติดตามผลอย่างเป็นระบบ มีหน้าที่รับผิดชอบมาก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3.2546:37-39) ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจจึงต่ำสุด

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนิรุทธ ทองจันทร์ (2537:82-84) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนสามัญใน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่าความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น อยู่ในระดับปานกลาง

2.5 ด้านเพื่อนร่วมงาน ผลการศึกษาวินิจฉัยพบว่า ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านเพื่อนร่วมงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุดคือ การเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนอยู่เสมอ อาจเป็นไปได้ว่านโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่เน้นให้ครูทุกคนเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการปฏิบัติงานต่างๆร่วมกับผู้บริหาร โรงเรียนในการจัดการเรียนการสอน และ กิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้นในโรงเรียนเพื่อให้เกิดความร่วมมือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตยในการทำงานระหว่างครูผู้สอนกับผู้บริหาร จึงเป็นเหตุให้ครูมีความพึงพอใจสูงสุด ส่วนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำสุด คือผู้ร่วมงานมีความไว้วางใจและมีความจริงใจต่อกันในการทำงานอาจเป็นไปได้ว่าผู้บริหารขาดการสนับสนุนการทำงานเป็นทีม การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งไม่มีความยุติธรรม ให้ความสำคัญกับครูไม่เท่าเทียมกัน และขาดความสามัคคี ระหว่างเพื่อนร่วมงาน ทำให้เกิดความขัดแย้ง ความไว้วางใจ และความจริงใจต่อการปฏิบัติงาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 3.2546:41-42) ค่าเฉลี่ยความ พึงพอใจจึงต่ำสุด

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สกกล วรรณพงษ์ (2526 :141) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจในการทำงานของครูพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ในความพึงพอใจ ในการทำงานของครูพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านความสัมพันธ์ กับเพื่อนร่วมงาน อยู่ในระดับมาก

3. การเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือ เขต 3 ระหว่างกลุ่มอายุ

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือ เขต 3 ทั้ง 3 กลุ่มอายุ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ครูกลุ่มอายุ 35 ปีลงมา มีระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู แตกต่างกับครูกลุ่มอายุ 36-49 ปี กล่าวคือ ครูกลุ่มอายุ 36-49 ปี มีระดับความพึงพอใจมากกว่า ครูกลุ่มอายุ 35 ปีลงมา ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นไปได้ว่า มาจากประสบการณ์ในการทำงานของครูที่มีอายุ 35 ปีลงมา ที่มีประสบการณ์น้อยกว่าครูที่มีอายุ 36-49 ปี ทำให้การปรับตัวเข้ากับการปฏิรูปการศึกษาและระบบโครงสร้างใหม่ที่กระทรวงศึกษากำหนดออกมา ยังไม่ดีพอ ซึ่งโครงสร้างใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านโครงสร้าง และการบริหารงานต่างๆ ทุกด้าน ครูที่มีอายุ 36-49 ปี ซึ่งส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์ในการทำงานและเคยรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ จากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการมานานจึงปรับตัวเข้ากับการปฏิรูปการศึกษาและการปรับโครงสร้างการบริหารงานของหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ ได้ดีกว่ากลุ่มครูที่มีอายุ 35 ปีลงมาซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างในการปฏิรูปการศึกษาน้อยกว่า

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือ เขต 3 กลุ่มอายุ 35 ปีลงมาแตกต่างกันกับครูกลุ่มอายุ 36-49 ปี กล่าวคือ ครูกลุ่มอายุ 36-49 ปี มีความพึงพอใจมากกว่าครูกลุ่มอายุ 35 ปีลงมา

ผลการวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิรพรต หุ่นเจริญ (2525:130-133) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า เรื่องความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการที่มีอายุต่างกันมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติงาน

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคพื้น การศึกษาภาคเหนือ เขต 3 ทวีให้ผู้วิจัยได้ข้อเสนอแนะบางประการ อันอาจเป็นประโยชน์ต่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือ เขต 3 และกระทรวงศึกษาธิการ นำไปกำหนดนโยบายและ แผนการปฏิบัติงานของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือ เขต 3 และเพื่อนำไป ปรับปรุง แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น อีกทั้งเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพและเพิ่มพูนประสิทธิ ผลในการปฏิบัติงานของครู เพื่อการพัฒนาทางการศึกษา ให้ดียิ่งขึ้น ต่อไป ดังนี้

1. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นควรมีการปรับปรุงในเรื่องการกำหนดนโยบายและ แผนการปฏิบัติงานของครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน ให้เหมาะสมและสอดคล้อง ต่อสภาวะการณ์ ทางสังคม และสภาพเศรษฐกิจ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพื่อให้การปฏิบัติงาน ของครูมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือ เขต 3 ในด้านต่าง ๆ รวม 5 ด้าน คือ งานที่ทำในปัจจุบัน เงินเดือน ค่าตอบแทนและเงินสวัสดิการ การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น และเพื่อนร่วมงาน โดยรวมพบว่า ความพึงพอใจ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายด้านอยู่ในระดับมาก 1 ด้านคือ ด้านงานที่ทำในปัจจุบันส่วนที่เหลือ อีก 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ด้านงานที่ทำในปัจจุบัน มี 9 ข้อ ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจสูงสุดคือ การมี ความสุขกับงานที่กำลังปฏิบัติมีความพึงพอใจในระดับมากส่วนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำสุดคือ โรงเรียนมีห้องสมุดและเอกสารเพื่อการศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอมีความพึงพอใจในระดับปาน กลางดังนั้นควรมีการปรับปรุงเพื่อยกระดับความพึงพอใจของครูให้มากยิ่งขึ้น เช่น จัดงบประมาณ ในการสนับสนุนให้ทุกโรงเรียนมีห้องสมุดที่ทันสมัยด้วยอุปกรณ์การเรียน การสอนหนังสือ เอกสารทางวิชาการ และวัสดุที่ทันสมัย เพื่อให้ครู นักเรียนได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าหาความรู้ เพิ่มเติมจากห้องสมุดมากยิ่งขึ้น

2.2 ด้านเงินเดือน ค่าตอบแทน และสวัสดิการ มี 9 ข้อค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การได้รับ เงินเดือนและสวัสดิการตามเวลาที่กำหนด มีความพึงพอใจในระดับมากส่วนค่าเฉลี่ย ความพึงพอใจต่ำสุดคือ เงินเดือนเหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน มีความพึงพอใจ

ในระดับน้อย ดังนั้นควรมีการปรับปรุงเพื่อยกระดับความพึงพอใจของครูให้มากยิ่งขึ้น เช่น การพิจารณาเพิ่มเงินเดือน ค่าตอบแทน และสวัสดิการให้กับครู รัฐบาลควรจะศึกษาถึงสภาพเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ในปัจจุบันร่วมไปด้วย เพื่อให้เกิดความเหมาะสมสอดคล้องกันระหว่างเงินเดือนของครู และค่าครองชีพในสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน เพื่อลดการเป็นหนี้สินของครูให้น้อยลง

2.3 ด้านการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง มี 9 ข้อ ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ โรงเรียนได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาครูทำผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนตำแหน่งอย่างเป็นระบบ มีความพึงพอใจในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำสุดคือวิธีการและหลักเกณฑ์การเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นไปมีความเหมาะสม มีความพึงพอใจในระดับน้อย ควรมีการปรับปรุงเพื่อยกระดับความพึงพอใจของครูให้มากยิ่งขึ้น ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดวิธีการหลักเกณฑ์ การเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นไปได้มาตรฐานเดียวกันของครูทุกสังกัดและผู้บริหาร โรงเรียนแต่ละ โรงเรียนควรนำวิธีการหรือหลักเกณฑ์ดังกล่าวมาใช้ในการพิจารณาเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง ในโรงเรียนของตนเพื่อให้เป็นแนวทางเดียวกันทุกโรงเรียน

2.4 ด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น มี 10 ข้อ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บังคับบัญชาบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์ มีความพึงพอใจในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำสุดคือ ผู้บังคับบัญชา ให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานสม่ำเสมอ มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ดังนั้นควรมีการปรับปรุงเพื่อยกระดับความพึงพอใจของครูให้มากยิ่งขึ้น เช่น กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดระเบียบให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นหรือผู้บริหาร โรงเรียนมีการประชุมอบรมครูในโรงเรียนของตนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ครูได้รับทราบนโยบายและแผนงานต่างๆที่จะต้องปฏิบัติ และติดตามการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนของตนให้มากยิ่งขึ้น เพื่อรับทราบปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานของครู

2.5 ด้านเพื่อนร่วมงาน มี 9 ข้อ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนอยู่เสมอมีความพึงพอใจในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำสุด คือ เพื่อนร่วมงานของท่านมีความไว้วางใจและมีความจริงใจต่อกันในการทำงานมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ดังนั้นควรมีการปรับปรุงเพื่อยกระดับความพึงพอใจของครูให้มากยิ่งขึ้น เช่นผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องบริหารครูในโรงเรียนของตนด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกันอีกทั้งจะต้องมีการจัดกิจกรรมพบปะสังสรรค์เพื่อให้เกิดความใกล้ชิดและความรักความสามัคคีกันทั้งกิจกรรมที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการอย่างสม่ำเสมอ

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรจะทำการศึกษาวิจัยดังนี้

7.2.1 ควรทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างครูที่ตั้งกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ทุกเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ทุกคน ที่ทำงานในเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ อย่างทั่วถึงและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

7.2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของครู จากตัวแปรอื่นนอกจากอายุของครูที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ เช่น ประสบการณ์การทำงาน วุฒิการศึกษา สถานภาพ และช่วงชั้น ที่สอน เป็นต้น เพื่อให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู จากตัวแปร หลายตัวแปรว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY